

Nr 463.

Godkänd av första kammaren den 30 juni 1942.

Godkänd av andra kammaren den 30 juni 1942.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 220.)

Till KONUNGEN.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t å driftbudgeten under femte huvudtiteln (punkterna 19—22) samt å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder och fonden för låneunderstöd (bilaga 3, punkterna 3, 4, 8 och 9) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna följande anslag, nämligen

dels å driftbudgeten under femte huvudtiteln till Statens byggnadslånebyrå ett förslagsanslag av 120,000 kronor, till Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor, till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor och till Bidrag till inrättande av pensionärshem ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor;

dels å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder till Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer ett reservationsanslag av 20,000,000 kronor och till Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor;

dels ock å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd till Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor och till Lån för bostadsförbättringsverksamhet ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 320, under åberopande av bilagt utdrag af statsrådsprotokollet över socialärenden för den 15 maj 1942, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder för låneverksamheten för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer;

dels godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder för bidrag till inrättande av pensionärshem;

dels medgiva, att räntefoten för bostadsanskaffningslån, nybyggnadslån, förbättringslån och lantarbetarbostadslån, vilka må komma att beviljas under budgetåret 1942/43, bestämmas till 3.25 procent;

dels för budgetåret 1942/43 under femte huvudtiteln anvisa till Statens byggnadslånebyrå: Avlöningar ett förslagsanslag av 391,800 kronor, till Statens byggnadslånebyrå: Omkostnader ett förslagsanslag av 91,000 kronor, till Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer ett förslagsanslag av 4,500,000 kronor, till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor och till Bidrag till inrättande av pensionärshem ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor;

dels ock för budgetåret 1942/43 under kapitalinvesteringar, statens utlåningsfonder till Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer anvisa ett reservationsanslag av 17,500,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen till behandling förehåft *dels* de likalydande motionerna I: 285 och II: 421, i vilka hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1942/43 under femte huvudtiteln till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor och besluta, att av detta anslag skall utbetalas ett bidrag å 100,000 kronor till lantbruksförbundets byggnadsförening för dess rådgivningsverksamhet, ävensom i övrigt giva uttryck åt de synpunkter, som i motionen framförts, *dels ock* motionen II: 401, vari hemställts, att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag att lantbruksförbundets byggnadsförening för nästa budgetår för sin kostnadsfria rådgivningsverksamhet och fullföljandet av sin organisationsplan tillerkännes ett bidrag av 100,000 kronor.

Liksom departementschefen anser riksdagen att vägande sociala skäl kunnas åberopas för att understödsverksamheten beträffande *bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer* bedrives i någorlunda oförändrad omfattning. För att bevara den kostnadsrelation, vilken hittills rått mellan bostadsbyggandet i allmänhet och den speciella bostadsproduktionen för de mindre bemedlade, barnrika familjerna föreslås i propositionen, att kommun eller allmännyttigt bostadsföretag skall för uppförande av hyreshus, avsett för barnrika familjer, kunna erhålla ett ränte- och amorteringsfritt tilläggs lån, som täcker den kostnadsstegring i avseende å byggnadsföretaget, vilken kan antagas ha inträffat sedan krigsutbrottet. I fråga om egna hem, avsedda för barnrika familjer, föreslås, att tilläggs lånets belopp skall bestämmas till tio procent av den av byggnadslånebyrån godkända anskaffningskostnaden. På det efter avdrag av tilläggs lånets belopp återstående anskaffningsvärdet skall sedan bostadsanskaffningslånet beräknas enligt nu gällande grunder. Vad sålunda föreslagits föranleder icke någon erinran från riksdagens sida.

I propositionen beröres vidare frågan om bränslebidrag. Riksdagen finner för sin del icke anledning ifrågasätta någon ändring av nu gällande bidrags-

grunder. Ej heller har riksdagen något att erinra emot att familjebidragsanslaget liksom hittills användes för bestridande av bränslebidragen.

De av departementschefen framlagda beräkningarna rörande medelsbehovet för ifrågavarande bostadsförsörjningsverksamhet ha av riksdagen godtagits.

Beträffande *bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden* har departementschefen framhållit, att den uppbares av två motivkomplex, ett bostadspolitiskt och ett arbetsmarknadspolitiskt. I förstnämnda hänseende finner departementschefen anledning antaga, att grundade anspråk på bostadsförbättring komma att ur såväl social som hygienisk synpunkt under avsevärd tid framåt göra sig gällande. I fråga om de arbetsmarknadspolitiska synpunkterna åter anser departementschefen läget på arbetsmarknaden icke i och för sig utgöra hinder för att bostadsförbättringsverksamheten även under nästa budgetår bedrivs i en ganska betydande omfattning. Till vad departementschefen sålunda uttalat har riksdagen anslutit sig.

Riksdagen har godkänt, att förbättringsbidragens maximibelopp i enlighet med departementschefens förslag höjas till 2,500 kronor respektive, då fråga är om vissa kronolägenheter, 3,000 kronor.

I motionerna I: 285 och II: 421 har yrkats, att till förbättringsbidrag skola beräknas 10,000,000 kronor eller 5,000,000 kronor mer än Kungl. Maj:t föreslagit. Riksdagen delar motionärernas uppfattning om behovet av förbättringsarbeten på landsbygden. Med hänsyn till av departementschefen lämnade uppgifter är det emellertid knappast troligt, att efterfrågan på förbättringsbidrag skall komma att överstiga det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Riksdagen har därför icke ansett höjning av ifrågavarande anslag påkallad. Skulle detta emellertid icke komma att förslå förutsätter riksdagen, att Kungl. Maj:t tager frågan om anvisande av ytterligare medel för berörda ändamål under övervägande och förelägger riksdagen de förslag i ämnet vartill förhållandena må föranleda.

I berörda motioner ävensom i motionen II: 401 har yrkats att bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening för den av förbundet bedrivna rådgivningsverksamheten måtte utgå med 100,000 kronor. Departementschefen har ansett ett belopp av 50,000 kronor vara tillräckligt; endast under förutsättning att ett fortsättande av föreningens rådgivningsverksamhet skulle allvarligt äventyras bör enligt departementschefens förmenande detta belopp kunna något ökas, dock högst till 75,000 kronor. Riksdagen delar motionärernas uppfattning, att bidraget bör utgå med något högre belopp än de av departementschefen angivna. En höjning med 25,000 kronor har riksdagen emellertid funnit tillräcklig. Härigenom skulle bidraget alltså bliva 75,000 kronor, vilket belopp även skulle, under av departementschefen angivna förutsättningar, kunna ökas, högst till 100,000 kronor. Vad departementschefen anfört beträffande villkoren för åtnjutande av nämnda bidrag har riksdagen funnit välbetänkt.

För närvarande utgår *bidrag till inrättande av pensionärshem* enligt vissa av riksdagen fastställda grunder. Såsom departementschefen framhåller, har

den speciella form för bostadsförsörjning åt åldringar, som representeras av pensionärshemsbyggandet, ännu icke definitivt slagit igenom. Av statistisk utredning, som departementschefen låtit verkställa, framgår, att kommuner, vilka ha högre uttaxering eller vilka icke ha tillgång till fondmedel, i allmänhet finna sig icke böra inrätta pensionärshem. Med hänsyn härtill föreslås i propositionen ändrade grunder för bidrag till ifrågavarande verksamhet i syfte att tillgodose de mera skattetyngda kommunerna. Vad sålunda föreslagits har riksdagen bifallit. Riksdagen har ej heller funnit anledning till erinran mot att de nya grunderna i vissa fall tillämpas retroaktivt liksom ej heller emot beräkningarna av medelsbehovet för nästa budgetår.

Utgifterna för *statens byggnadslånebyrå* bestridas för närvarande från ett under femte huvudtiteln upptaget förslagsanslag. För nästa budgetår föreslås, att tvenne anslag anvisas för byråns verksamhet, det ena avsett för avlöningar och det andra för omkostnader. Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har av riksdagen bifallits. Riksdagen medgiver jämväl, att Kungl. Maj:t även för nästa budgetår bemyndigas att fatta de beslut rörande byrån, som befinnas erforderliga för att den på ett snabbt och effektivt sätt skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Under åberopande av det anförda och då vad i propositionen i övrigt i här ej särskilt berörda hänseenden föreslagits ej föranlett någon erinran från riksdagens sida får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

dels godkänt i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 15 maj 1942 förordade ändrade grunder för låneverksamheten för främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer;

dels godkänt i berörda statsrådsprotokoll förordade ändrade grunder för bidrag till inrättande av pensionärshem;

dels medgivit, att räntefoten för bostadsanskaffningslån, nybyggnadslån, förbättringslån och lantarbetarbostadslån, vilka må komma att beviljas under budgetåret 1942/43, bestämmas till 3.25 procent;

dels för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisat till *Statens byggnadslånebyrå: Avlöningar* ett förslagsanslag av 391,800 kronor, till *Statens byggnadslånebyrå: Omkostnader* ett förslagsanslag av 91,000 kronor, till *Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer* ett förslagsanslag av 4,500,000 kronor, till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor och till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor;

dels ock till *Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1942/43 å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder anvisat ett reservationsanslag av 17,500,000 kronor.

Stockholm den 30 juni 1942.

Med undersåtlig vördnad.